

De Invloed van Perfectionisme op Waargenomen Teamveerkracht

I. Postema

Studentnummer: s3977994

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3E-BT15: Bachelor These

Supervisor: Drs. Mark Schuls

Tweede beoordelaar: Prof. Dr. Arie Dijkstra

In samenwerking met: A. B. C. van Bommel, F. P. R. Gaijkema, I. M. J. Manning, J. L. M.

Kuipers en N. J. de Groot.

23 december 2022

The Influence of Perfectionism on Perceived Team Resilience

Abstract

This study investigated whether there is a positive relationship between perfectionistic strivings (PS) and perceived team resilience and whether perfectionistic concerns (PC) influences this relationship. Among Dutch team athletes ($N = 115$, $M_{age} = 22.30$ years, $SD_{age} = 4.97$ years) from various ball sports, a questionnaire was administered that measures the degree of PS, PC and perceived team resilience. The regression analysis showed that no positive relationship was found between PS and perceived team resilience and that no evidence was found for the negative influence of the moderator PC ($p > 0.05$). Because no evidence was found for either hypothesis, little is known in this study about the relationship between perfectionism and team resilience and not much can be contributed to the existing literature. Limitations of the current study include the homogeneous sample, the lack of control for PC when testing the first hypothesis and uncertainty about the reliability and validity of the Teamwork Checklist (Janssen, 2002) that was used.

Keywords: perfectionistic strivings, perceived team resilience, perfectionistic concerns

Samenvatting

Deze studie heeft onderzocht of er een positief verband bestaat tussen perfectionistisch streven (PS) en waargenomen teamveerkracht en of perfectionistische zorgen (PZ) invloed heeft op deze relatie. Onder Nederlandse teamsporters ($N = 115$, $M_{leeftijd} = 22.30$ jaar, $SD_{leeftijd} = 4.97$ jaar) uit verschillende balsporten is een vragenlijst afgenomen die de mate van PS, PZ en waargenomen teamveerkracht meet. Uit de regressieanalyse bleek dat er geen positief verband gevonden is tussen PS en waargenomen teamveerkracht en dat er geen bewijs is gevonden voor de negatieve invloed van de moderator PZ ($p > 0.05$). Omdat voor beide hypothesen geen bewijs is gevonden, is er in dit onderzoek nog weinig bekend over de relatie tussen perfectionisme en teamveerkracht en kan er niet veel worden bijgedragen aan de bestaande literatuur. Limitaties van de huidige studie zijn onder andere de homogene steekproef, het gebrek aan controle voor PZ bij de toetsing van de eerste hypothese en onduidelijkheid over de betrouwbaarheid en validiteit van de gebruikte Teamwork Checklist (Janssen, 2002).

Trefwoorden: perfectionistisch streven, waargenomen teamveerkracht, perfectionistische zorgen

De Invloed van Perfectionisme op Waargenomen Teamveerkracht

Perfectionisme is een veel onderzochte persoonlijkheidstrekk. Het is een construct waarvan is gebleken dat het vooral in de sportwereld veel invloed heeft op teamprocessen en prestatie (Hill & Madigan, 2017). Mede daarom is het aantal onderzoeken naar dit onderwerp de laatste drie decennia sterk toegenomen. Hierdoor is duidelijk geworden dat perfectionisme een multidimensionaal begrip is, waarbij grofweg het onderscheid kan worden gemaakt tussen de adaptieve en de maladaptieve dimensie. *Perfectionistisch streven* (PS) wordt over het algemeen gezien als de adaptieve dimensie en gaat over het stellen van overdreven hoge persoonlijke eisen en het willen bereiken van perfectie. *Perfectionistische zorgen* (PZ) wordt doorgaans gezien als de maladaptieve dimensie. PZ bestaat uit angst voor een slechte beoordeling uit de sociale omgeving, een negatieve reactie op imperfectie, het ervaren van een verschil tussen de verwachte en de daadwerkelijke prestatie en ten slotte bezorgdheid over fouten (Hill & Madigan, 2017; Stoeber & Otto, 2006).

De invloed van perfectionisme op meerdere individuele constructen is onderzocht, waaruit onder andere is gebleken dat verschillende perfectionisten diverse soorten motivatie laten zien (Gucciardi et al., 2012; Mouratidis & Michou, 2011), dat gezonde perfectionisten meestal een oplossingsgerichte manier van coping hebben (Gotwals et al., 2012; Lizmore et al., 2017) en dat gezonde perfectionisten een verbeterde individuele prestatie laten zien (Stoeber, 2011). Ook de invloed van perfectionisme op teamprocessen is onderzocht, waaruit bijvoorbeeld bleek dat ongezonde perfectionisten in verband worden gebracht met een verminderde sociale teamcohesie (Freire et al., 2022).

Echter, er is nog weinig onderzoek gedaan naar hoe perfectionisten de veerkracht van hun sportteam percipiëren. Dit onderzoek richt zich op de relatie tussen perfectionisme en waargenomen teamveerkracht, waarbij ook wordt gekeken hoe PZ deze relatie beïnvloedt.

Door dit te onderzoeken, kan meer duidelijk worden over de invloed van perfectionisme op het construct veerkracht en daarmee op het gedrag van perfectionisten binnen sportteams.

Perfectionisme

Perfectionistisch streven wordt in de sportcontext gezien als de adaptieve dimensie, omdat een hoge score hierop geassocieerd wordt met allerlei positieve resultaten. Zo houdt het verband met een verbeterde prestatie (Holt, 2014), toegenomen intrinsieke motivatie (Oliveira et al., 2015), meer zelfvertrouwen (Freire et al., 2020), meer teamcohesie (Nascimento Junior et al., 2017, Freire et al., 2022) en betere copingstrategieën (Hill & Madigan, 2017). De perfectionistische zorgen dimensie wordt gezien als de maladaptieve dimensie, omdat een hoge score hierop wordt geassocieerd met negatieve uitkomsten, zoals angst en neerslachtigheid na het maken van fouten (Hill & Madigan, 2017), meer excentrieke motivatie (Madigan et al., 2016; Oliveira et al., 2015), minder zelfvertrouwen (Hill & Madigan, 2017), angst om te falen (Stoeber, 2018), en zelfs burn-out (Gustafsson et al., 2016).

Volgens het *2 x 2 model van perfectionisme* van Gaudreau en Thompson (2010) bestaan er vier subtypes perfectionisten welke zijn gebaseerd op de mate van PS en PZ. Iemand die zowel in geringe mate overdreven hoge eisen aan zichzelf stelt als weinig perfectionistische zorgen ervaart wordt getypeerd als een *niet-perfectionist*. Een individu dat alleen overdreven hoge eisen aan zichzelf stelt, maar weinig perfectionistische zorgen heeft, wordt een *puur persoonlijke standaarden perfectionist* genoemd. Aan de andere kant stelt een *puur evaluatieve zorgen perfectionist* weinig hoge eisen aan zichzelf, maar ervaart deze persoon in grote mate perfectionistische zorgen. Ten slotte is iemand die zowel overdreven hoge eisen aan zichzelf stelt als veel perfectionistische zorgen heeft een *gemixte perfectionist*.

De puur persoonlijke standaarden perfectionist wordt ook wel gezien als de *gezonde perfectionist* en de gemixte perfectionist als de *ongezonde perfectionist* (Gaudreau &

Thompson, 2010). Dit geeft dus aan dat een hoge mate van perfectionistisch streven niet problematisch hoeft te zijn, zolang het niet gecombineerd wordt met een hoge mate van perfectionistische zorgen. (Gucciardi et al., 2012).

Veerkracht

Bij perfectionisme kunnen tegenslagen de weg naar perfectie dwarsbomen. Daarom is het interessant om te kijken hoe perfectionisten met tegenslagen omgaan, ook wel veerkracht genoemd. Hoewel *veerkracht* op verschillende manieren wordt gedefinieerd, hebben de meeste definities twee basisvoorwaarden: blootstelling aan tegenslag of risico en het reageren hierop met positieve aanpassing (Sarkar & Fletcher, 2013). Bij tegenslagen kan worden gedacht aan ongunstige of stressvolle situationele omstandigheden, kleine fouten, slecht presteren of zelfs falen (Lizmore et al., 2017). Een team dat veerkrachtig is, heeft vertrouwen in een goede afloop en laat hiervoor veel doorzettingsvermogen zien (Janssen, 2002).

Er is al veel onderzoek gedaan naar het verband tussen perfectionisme en veerkracht. Hoewel niet in alle onderzoeken het woord ‘veerkracht’ letterlijk wordt genoemd, kan vanuit de definitie ervan worden gesteld dat veerkrachtig zijn grotendeels overeenkomt met het laten zien van adaptieve coping.

Uit onderzoek van Lizmore en collega's (2017) blijkt dat gezonde perfectionisten op een adaptieve manier reageren op tegenslag. Zij laten zelfcompassie zien, waarbij pijnlijke gedachten en gevoelens opzij kunnen worden geschoven en waarbij men aardig en begripvol is naar zichzelf. Ook zijn ze optimistisch over de toekomst. Daarentegen reageren ongezonde perfectionisten op een maladaptieve manier en laten ze ruminatie zien, waarbij aanhoudende en terugkerende negatieve gedachten het oplossend vermogen tegenwerken. Daarnaast hebben ongezonde perfectionisten een negatieve kijk op de toekomst.

Ook uit andere onderzoeken blijkt dat gezonde perfectionisten adaptieve coping laten zien door proactief en intrinsiek gemotiveerd te focussen op de taak. De gezonde

perfectionisten zien prestatiesituaties als manier om te laten zien wat ze kunnen (en eventueel beter te presteren dan anderen) en hebben als doel om ervan te leren. Ten slotte zijn ze gefocust op het verbeteren van hun kennis en vaardigheden en zien ze het maken van fouten of falen als belangrijke informatie om hun prestatie te verbeteren. De ongezonde perfectionisten zijn vooral gericht op het vermijden van slechter presteren dan anderen en het slecht uitvoeren van de taak. Ze zijn bang om niet alles uit een situatie te halen en richten zich op het controleren van hun emoties in plaats van een oplossing te zoeken (Flett & Hewitt, 2005; Stoeber et al., 2008; Mouratidis & Michou, 2011).

Ondanks dat er onderzoek is gedaan naar de relatie tussen perfectionisme en individuele veerkracht, is er nog weinig bekend over de relatie tussen perfectionisme en waargenomen teamveerkracht. Een belangrijk verschil is dat bij dit laatste begrip wordt gekeken naar de visie van de perfectionist op de teamveerkracht. Hierbij is het dus van belang om te kijken naar hoe perfectionisten de veerkracht van anderen in het team beoordelen, iets dat door Hewitt en Flett (1991) ook wel *ander-georiënteerd perfectionisme* wordt genoemd. Het is mogelijk dat de door een perfectionist waargenomen teamveerkracht overeenkomt met de daadwerkelijke veerkracht van een team, maar ook is het een optie dat de blik van een perfectionist op zo'n construct afwijkt van de feitelijke veerkracht.

Hoewel in de klinische psychologie blijkt dat ander-gereoriënteerd perfectionisme negatieve effecten heeft, vonden Sagar en Stoeber (2009) dat het in de sportcontext kan worden getypeerd als 'positief streven perfectionisme'. Zo wordt het geassocieerd met activiteit, energie en enthousiasme (Frost et al., 1993). Op basis van deze laatste bevinding kan worden gesteld dat een hoge score op ander-georiënteerd perfectionisme, wat van belang is bij waargenomen teamveerkracht, adaptief is. Hierdoor zal iemand die hoog scoort op perfectionistisch streven beoordelen dat zijn of haar teamgenoten veerkrachtig omgaan met risico of tegenslagen.

Hypothese 1. Er bestaat een positieve relatie tussen perfectionistisch streven en waargenomen teamveerkracht.

Volgens het 2 x 2 model van perfectionisme (Gaudreau & Thompson, 2010) zorgt juist de combinatie van veel perfectionistisch streven en een hoge score op de maladaptieve perfectionistische zorgen dimensie ervoor dat iemand wordt geclassificeerd als een ongezonde perfectionist. Dit is mogelijk bewijs voor het feit dat de positieve relatie tussen PS en waargenomen teamveerkracht omslaat als de moderator PZ wordt toegevoegd.

Hypothese 2. Het hoofdeffect van Hypothese 1 wordt negatief als er ook een hoge score aanwezig is op de perfectionistische zorgen dimensie.

Methode

Participanten

In totaal hebben 115 Nederlandse teamsporters (34 mannen, 81 vrouwen), die actief waren binnen verschillende balsporten, deelgenomen aan de huidige studie. De meest beoefende balsporten waren: voetbal ($N = 36$), volleybal ($N = 22$), handbal ($N = 20$) en hockey ($N = 18$). Het niveau varieerde onder de sporters: 14.80% recreatief, 80.00% wedstrijd sport en 5.20% topsport. De leeftijd van de participanten varieerde van 16 tot 56 jaar, met een gemiddelde van 22.30 jaar ($SD = 4.97$). De sporters waren gemiddeld 283.70 minuten per week bezig met hun sport. De participanten zijn geworven door middel van een gelegenheidssteekproef via verschillende sociale media kanalen: Whatsapp, Instagram en LinkedIn. Ook zijn Groningse studentensportverenigingen gemaïld met de vraag of zij de vragenlijst wilden verspreiden onder hun leden. De inclusiecriteria waren dat de participanten minimaal 16 jaar moesten zijn en lid moesten zijn van een team met minimaal vijf spelers bij een balsport waarbij gescoord kan worden. Door middel van loting zijn vijf bol.com cadeaubonnen ter waarde van €30 uitgereikt aan participanten die hiervoor hun e-mailadres hebben achtergelaten op een aparte pagina. Een a priori powerberekening gebaseerd op

multiële regressie liet zien dat er minimaal 107 participanten nodig waren om een kleine effectgrootte ($f^2 = .15$) en een power van .95% te bereiken.

Materialen

Voor het huidige onderzoek is gebruik gemaakt van twee vragenlijsten: de Sport Perfectionisme Test (SPT) en de Teamwork Checklist (TC). Perfectionistisch streven en perfectionistische zorgen werden gemeten met de SPT (Schuls & Davids, 2017). Deze vragenlijst is een vertaling van de *Sport-MPS-2* die door Dunn en Gottwals (2009) is ontwikkeld. De SPT bestaat uit zes schalen: persoonlijke eisen (PE), bezorgdheid over fouten (BOF), waargenomen druk van ouders (WDO), waargenomen druk van coach (WDC), twijfels over acties (TOA) en organisatie (ORG). Elke schaal bestaat uit 6-9 items en de vragenlijst beslaat in totaal 42 items. De vragen zijn geformuleerd in de vorm van stellingen. Bij het beantwoorden van de vragen werd gebruik gemaakt van een 5-punts Likertschaal met antwoordopties variërend van “sterk mee oneens” (1) tot “sterk mee eens” (5).

In deze studie werden van de SPT alleen de schalen PE en BOF gebruikt. PE bestaat uit 7 items en hierbij wordt gekeken naar in welke mate de teamsporter perfectionistische eisen aan zichzelf stelt. Deze schaal operationaliseert dus de perfectionistisch streven dimensie en was van belang om hypothese 1 te testen. Een voorbeeld van een item binnen deze schaal is: “Ik vind het vreselijk om niet de beste te zijn in mijn sport.” De interne consistentie van PE in het huidige onderzoek ($\alpha = .84$) is te vergelijken met voorgaand onderzoek ($\alpha = .82$) (Schuls & Davids, 2017). BOF bestaat uit 8 items en kijkt in welke mate de teamsporter bang is om fouten te maken. Deze schaal is een onderdeel van de perfectionistische zorgen dimensie en was relevant voor hypothese 2. Een voorbeeld van een item is: “Als iets niet helemaal lukt in de wedstrijd, is dat voor mij net zo erg als een volledige mislukking.” De interne consistentie van BOF in het huidige onderzoek ($\alpha = .82$) is te vergelijken met voorgaand onderzoek ($\alpha = .83$) (Schuls & Davids, 2017).

De Teamwork Checklist (TC) is gebaseerd op de vragenlijst van Janssen (2002) en werd gebruikt om teamprocessen te meten. De TC bestaat uit zes schalen: cohesie, collectief doel, competente leiders, coping, commitment en coaching. Elke schaal bestaat uit 6 items, waardoor de vragenlijst in totaal 36 items bevat. Bij het beantwoorden van de vragen, in de vorm van stellingen, werd wederom gebruik gemaakt van een 5-punts Likertschaal met antwoordopties variërend van “sterk mee oneens” (1) tot “sterk mee eens” (5).

In deze studie werd alleen gekeken naar de schaal Coping die gaat over de mentale veerkracht van het sportteam. Aangezien de vragenlijst door een teamlid individueel werd ingevuld, gaat het om de waargenomen teamveerkracht in plaats van de daadwerkelijke teamveerkracht. Coping bestaat uit 6 items. Een voorbeeld van een item binnen deze schaal is: “Het team zet door bij de meeste tegenslagen die op ons pad komen.” De interne consistentie van Coping in het huidige onderzoek is $\alpha = .87$.

In het kader van andere onderzoeksprojecten zijn de overige schalen van de SPT en de TC en een aangepaste lijst ‘waargenomen druk van teamgenoten’ (WDT) (gebaseerd op Stoeber et al., 2006) afgenomen.

Procedure

Voor het huidige onderzoek is een online enquête via Qualtrics ontwikkeld. Bij het openen van de enquête was er eerst een aankondiging naar de geïnformeerde toestemming waarbij de participanten moesten aangeven waarvoor ze toestemming gaven. Via een link binnen de geïnformeerde toestemming konden de participanten op een aparte pagina met de onderzoeksinformatie terechtkomen, waarin werd gesuggereerd om de informatie goed door te lezen. Nadat er bij de geïnformeerde toestemming door middel van het aanvinken van vakjes toestemming was gegeven voor vrijwillige deelname en verwerking van (persoons)gegevens volgden er een aantal vragen met betrekking tot demografische gegevens. Deze vragen gingen over leeftijd, geslacht, het beoefenen van een balsport in een

team van minimaal vijf spelers waarbij gescoord kan worden, de soort balsport, het niveau en het aantal uren besteed aan de sport. Na het beantwoorden van deze vragen was er een aankondiging naar de daadwerkelijke onderzoeksvragen. Hierin werd vermeld waar de vragen over gingen en hoe ze moesten worden ingevuld. Vervolgens werden de drie vragenlijsten (SPT, TC en WDT) in willekeurige volgorde aangeboden, zodat er gecontroleerd kon worden voor de beïnvloeding van antwoorden van eerdere vragen op latere vragen. Na het invullen van alle vragen werd er een boodschap getoond waarin de participanten onder andere werden bedankt voor hun deelname en waarin de vertrouwelijkheid nog een keer werd benadrukt. Ook was hier de mogelijkheid om te klikken op een link, waarna de participanten automatisch werden doorverwezen naar een aparte pagina waar ze hun e-mailadres konden achterlaten. Bij de boodschap werd vermeld dat dit als doel had om mee te doen in de loting voor één van de vijf bol.com cadeaubonnen. Het invullen van de totale Qualtrics vragenlijst duurde maximaal 30 minuten.

Statistische analyse

Alle stappen in de data-analyse werden uitgevoerd door middel van het programma SPSS. Als eerste stap zijn ongeldige data verwijderd, bijvoorbeeld omdat er niet werd voldaan aan de inclusiecriteria of omdat er niet werd ingestemd met verwerking van persoonsgegevens. Vervolgens werden beschrijvende statistieken berekend voor de demografische gegevens. Daarna zijn totaalscores en interne consistentie van de relevante schalen (PE, BOF en Coping) berekend. Verder werden Pearson's correlaties tussen de totaalscores vastgesteld. Vervolgens zijn de assumpties van de gebruikte toetsen, namelijk enkelvoudige en multiële regressie, gecheckt. Voorwaarden voor deze toetsen zijn: de residuen zijn normaal verdeeld (normaliteit), de varianties zijn niet-heterogeen (homoscedasticiteit) en er is geen sprake van multicollineariteit. Aansluitend werden de kurtosis en skewness waarden berekend, omdat normaliteit op het eerste gezicht geschonden

leek te zijn. Hierna werd een enkelvoudige regressie uitgevoerd met Coping en PE in één model. Vervolgens zijn de totaalscores van PE en BOF gecentreerd, waardoor overlap werd weggehaald en een interactie-effect kon worden berekend door de gecentreerde variabelen met elkaar te vermenigvuldigen. Ten slotte is de multiële regressie test uitgevoerd, waarbij Coping, PE en BOF in één model zijn ingevoerd.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Uit Tabel 1 volgt dat alleen de onafhankelijke variabele BOF significant negatief correleert met de afhankelijke variabele Coping. Ook hebben BOF en PE onderling een significante positieve correlatie.

De assumpties voor regressie zijn gecheckt door middel van een histogram, een P-P plot en een scatterplot. Op het eerste gezicht leek normaliteit geschonden in de histogram en daarom is er gekeken naar de skewness en kurtosis waarden. De skewness en kurtosis waren respectievelijk voor Coping $-.36$ en $.19$, voor PE $-.13$ en $-.31$ en voor BOF $-.07$ en $-.44$. Op basis van deze waarden mocht worden aangenomen dat de assumptie van normaliteit niet is geschonden.

Analyses

Het model van de enkelvoudige regressie met één predictorvariabele verklaart 1% van de variantie in Coping, $R^2 = .01$, $F(1,113) = .78$, $p = .38$. De eerste hypothese was dat er een positieve relatie bestaat tussen perfectionistisch streven en waargenomen teamveerkracht. Uit tabel 2 volgt dat er geen significant hoofdeffect is voor de variabele PE. Dit resulteert erin dat hypothese 1 niet kan worden ondersteund.

Het model van de multiële regressie met twee predictorvariabelen verklaart 8% van de variantie in Coping, $R^2 = .08$, $F(3,111) = 3.21$, $p = .03$. De tweede hypothese stelde dat PZ de relatie van de eerste hypothese negatief zou maken. Uit tabel 3 volgt dat er geen

significant interactie-effect bestaat. Dit resulteert erin dat hypothese 2 ook niet kan worden ondersteund in het huidige onderzoek.

Tabel 1*Gemiddelden, standaarddeviaties en correlaties*

Variabele	<i>M</i>	<i>SD</i>	1	2
1. Coping	3.76	.62		
2. PE	3.06	.78	-.08	
3. BOF	2.66	.75	-.25**	.68**

Noot. ** geeft aan $p < .01$.

Tabel 2*Enkelvoudige regressie van Coping op PE*

Model		Ongestandaardiseerde coëfficiënten		<i>t</i>	<i>p</i>
		<i>B</i>	<i>SD</i>		
1	(Constante)	3.96	.24	16.78	<.00
	PE	-.07	.08	-.88	.38

Tabel 3*Multipelle regressie van Coping op PE met BOF als moderator*

Model		Ongestandaardiseerde coëfficiënten		<i>t</i>	<i>p</i>
		<i>B</i>	<i>SD</i>		
1	(Constante)	3.75	.07	57.33	<.00
	PE gecentreerd	.14	.10	1.37	.17
	BOF gecentreerd	-.30	.10	-2.94	.00
	Interactie PE*BOF	.03	.08	.37	.71

Discussie

Het doel van de huidige studie was om meer inzicht te krijgen in de visie van perfectionisten door te kijken naar waargenomen teamveerkracht. De onderzoeksvraag ging over de relatie tussen perfectionisme en waargenomen teamveerkracht en hoe perfectionistische zorgen deze relatie beïnvloedt. Er werd op basis van de adaptiviteit van PS (Hill & Madigan, 2017; Stoeber & Otto, 2006) en ander-georiënteerd perfectionisme (Sagar & Stoeber, 2009) verwacht dat er een positieve relatie zou bestaan tussen perfectionistisch

streven en waargenomen teamveerkracht. Daarnaast werd op basis van het 2x2 model (Gaudreau & Thompson, 2010) en de maladaptiviteit van ongezond perfectionisme verwacht dat als de moderator PZ zou worden toegevoegd, deze relatie zou omslaan in een negatief verband. Voor beide hypothesen is in deze studie geen ondersteuning gevonden.

In het huidige onderzoek is geen positieve relatie gevonden tussen PS en waargenomen teamveerkracht. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat voor de toetsing van Hypothese 1 niet gecontroleerd is voor PZ. Stoeber (2011) stelt dat er gecontroleerd moet worden voor PZ om een duidelijk beeld te krijgen van de impact van PS. Zo ontdekte hij dat in veel onderzoeken alleen een relatie werd gevonden tussen PS en positieve uitkomsten als de overlap met PZ was weggehaald. Dit was bijvoorbeeld het geval bij een onderzoek van Hill en collega's (2010) waarin alleen een positieve relatie werd gevonden tussen PS en levensvoldoening, psychologisch welzijn en een positieve stemming als de overlap met PZ werd verwijderd. In deze studie is een positieve correlatie van $r = 0.68$ gevonden tussen PE en BOF, wat overeenkomt met eerder onderzoek (Gotwals et al., 2012). Dit geeft aan dat er overlap bestaat tussen PS en PZ. Voor deze gedeelde variantie is dus niet gecontroleerd bij het toetsen van de eerste hypothese. Dit resulteert erin dat het mogelijk is dat de toetsing van de eerste hypothese ook participanten zijn meegenomen met een hoge mate van PZ, waardoor het beeld van PS is vertekend.

De eerste hypothese is daarnaast deels gebaseerd op onderzoek naar ander-georiënteerd perfectionisme (Hewitt & Flett, 1991). In het onderzoek naar dit construct is nog veel onduidelijk. De enkele studie van Sagar en Stoeber (2009) is gebruikt ter ondersteuning voor de eerste hypothese. Zij vonden dat ander-georiënteerd perfectionisme geschaard kon worden onder 'positief streven perfectionisme' en het daarmee adaptief zou zijn. Aan de andere kant stellen veel andere studies dat zelf-georiënteerd perfectionisme gezond is en

ander-georiënteerd en sociaal voorgeschreven perfectionisme ongezond (Stoeber & Otto, 2006; Frost et al., 1993).

Om de PZ-dimensie te meten is in het huidige onderzoek gekozen voor de variabele BOF. Hoewel bezorgdheid over fouten een onderdeel is van de perfectionistische zorgen, bestaat deze dimensie uit meerdere onderdelen. Veel onderzoeken hebben gebruik gemaakt van meerdere onderdelen naast BOF (zoals in Frost et al., 1993 en Sagar & Stoeber, 2009), en hebben PZ daardoor op een andere manier geoperationaliseerd. Mogelijk dat de keuze voor alleen BOF zorgt voor een eenzijdig of incompleet beeld.

Een sterk punt van dit onderzoek is de vragenlijst die is gebruikt om PE en BOF te meten. De SPT is namelijk een veel gebruikte vragenlijst met een goede interne consistentie (Gotwals & Dunn, 2009), waardoor verwacht kan worden dat PS en PZ op een goede manier zijn geoperationaliseerd. Daarnaast is het sterk dat er onderzoek is gedaan binnen verschillende balsporten, omdat dit de generaliseerbaarheid van de resultaten vergroot.

Naast de sterke punten zijn er meerdere limitaties wat betreft het onderzoeksontwerp. Ten eerste is voor de werving van onderzoeksparticipanten gebruik gemaakt van een Gelegenheidssteekproef. Het gevolg hiervan is dat de steekproef een vrij homogene groep is. Deze bestaat namelijk voor 70% uit vrouwen en de gemiddelde leeftijd is 22.3 jaar. Dit resulteert erin dat de resultaten mogelijk niet generaliseerbaar zijn naar mannen of mensen met een hogere leeftijd. Ook zijn aan de vragenlijst geen controlevragen toegevoegd, waardoor er niet kon worden gecheckt of de vragen goed werden gelezen door de participanten en of er eventueel sprake was van responsbias.

Voor het meten van de waargenomen teamveerkracht is gebruik gemaakt van de Teamwork Checklist. Dit is een vragenlijst die gebaseerd is op een andere vragenlijst (Janssen, 2002) en die nog niet veel is gebruikt. Hoewel de interne consistentie van de schaal Coping ($\alpha = .87$) goed is in dit onderzoek, zijn er meer studies nodig om iets te kunnen

zeggen over de betrouwbaarheid en validiteit van de TC. Hierom is het de vraag of deze vragenlijst meet wat het beoogt te meten.

Mochten onderzoekers de huidige studie in de toekomst willen repliceren, dan is het van belang om een aantal dingen aan te passen. Ten eerste zal Hypothese 1 op zo'n manier moeten worden onderzocht dat er wordt gecontroleerd voor de overlap met PZ, waardoor het effect van PS duidelijker wordt. Dit kan bijvoorbeeld door het opdelen van PS in verschillende groepen: één waarbij er een lage mate van PZ aanwezig is en één met een hoge mate van PZ. Mogelijk is er verschil zichtbaar als deze groepen worden vergeleken bij het onderzoeken van de relatie tussen PS en waargenomen teamveerkracht. Ten tweede is het handig om controlevragen toe te voegen aan de vragenlijst om een responsbias te voorkomen. Ten slotte zal het creëren van een meer heterogene steekproef ervoor zorgen dat de resultaten beter generaliseerbaar zijn.

Er zijn ook mogelijkheden om de huidige studie te versterken. Aangezien er in de literatuur nog weinig bekend is over waargenomen teamveerkracht, wordt geadviseerd om complete sportteams te onderzoeken. Zo kan de daadwerkelijke teamveerkracht achterhaald worden, omdat alle individuen uit een team de TC invullen en hiermee een totaalscore kan worden berekend. Op deze manier zijn de hypothesen makkelijker te verbinden met de bestaande literatuur, omdat er meer onderzoek is gedaan naar de relatie tussen perfectionisme en feitelijke veerkracht of adaptieve coping (Lizmore et al., 2017; Flett & Hewitt, 2005; Stoeber et al., 2008; Mouratidis & Michou, 2011). Daarnaast is het wellicht interessant om het huidige onderzoek uit te breiden naar andere sporten dan balsporten, om de theorie te kunnen versterken.

In de toekomst zou meer onderzoek moeten worden gedaan naar ander-georiënteerd perfectionisme in de sportcontext. Hoewel er al studies over dit onderwerp zijn, is er nog veel onduidelijk, omdat het in sommige onderzoeken als adaptief en in andere onderzoeken als

maladaptief wordt gezien (Nordin-Bates & Jowett, 2022). Door hier meer onderzoek naar te doen kan meer duidelijk worden over de visie van perfectionisten en ook over de invloed van perfectionisten op andere teamleden.

Hoewel er in de huidige studie nog veel onbekend is over de relatie tussen perfectionisme en waargenomen teamveerkracht en daarmee weinig kan worden bijgedragen aan de bestaande literatuur, kan het gevonden hoofdeffect van BOF op waargenomen teamveerkracht relevant zijn voor de sportwereld. Het blijkt namelijk dat sporters die in grote mate bezorgdheid over fouten ervaren, hun teamleden als minder veerkrachtig beoordelen. Voor sportcoaches is het wellicht interessant om de mate van BOF van teamleden te onderzoeken. Als er een oplossing is voor het verminderen van BOF, zullen deze sporters hun teamleden als veerkrachtiger beoordelen wat mogelijk leidt tot een toename in vertrouwen op een goede afloop na tegenslagen.

Referenties

- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2005, februari). The Perils of Perfectionism in Sports and Exercise. *Current Directions in Psychological Science*, *14*(1), 14–18.
<https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00326.x>
- Freire, G. L. M., Fiorese, L., Moraes, J. F. V. N. D., Codonhato, R., Oliveira, D. V. D., & Nascimento Junior, J. R. D. A. D. (2022, 13 april). Do Perfectionism Traits Predict Team Cohesion and Group Conflict Among Youth Athletes? *Perceptual and Motor Skills*, *129*(3), 851–868. <https://doi.org/10.1177/00315125221087025>
- Freire, G. L. M., Sousa, V. D. C., Alves, J. F. N., Moraes, J. F. V. N. D., Oliveira, D. V. D. & Nascimento Junior, J. R. A. D. (2020). Are the traits of perfectionism associated with pre-competitive anxiety in young athletes? *Cuadernos de Psicología del Deporte*, *20*(2), 37–46. <https://doi.org/10.6018/cpd.406031>
- Frost, R. O., Heimberg, R. G., Holt, C. S., Mattia, J. I., & Neubauer, A. L. (1993). A comparison of two measures of perfectionism. *Personality and Individual Differences*, *14*(1), 119–126. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(93\)90181-2](https://doi.org/10.1016/0191-8869(93)90181-2)
- Frost, R.O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, *14*, 449–468.
- Gotwals, J. K. & Dunn, J. G. H. (2009). A Multi-Method Multi-Analytic Approach to Establishing Internal Construct Validity Evidence: The Sport Multidimensional Perfectionism Scale 2. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, *13*(2), 71–92. <https://doi.org/10.1080/10913670902812663>
- Gotwals, J. K., Stoeber, J., Dunn, J. G. H., & Stoll, O. (2012, november). Are perfectionistic strivings in sport adaptive? A systematic review of confirmatory, contradictory, and mixed evidence. *Canadian Psychology / Psychologie Canadienne*, *53*(4), 263–279.
<https://doi.org/10.1037/a0030288>

- Gucciardi, D. F., Mahoney, J., Jalleh, G., Donovan, R. J., & Parkes, J. (2012, april). Perfectionistic Profiles Among Elite Athletes and Differences in Their Motivational Orientations. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, *34*(2), 159–183.
<https://doi.org/10.1123/jsep.34.2.159>
- Gustafsson, H., Hill, A. P., Stenling, A. & Wagnsson, S. (2015). Profiles of perfectionism, parental climate, and burnout among competitive junior athletes. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, *26*(10), 1256–1264.
<https://doi.org/10.1111/sms.12553>
- Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*, *60*(3), 456–470. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.3.456>
- Hill, A. P., & Madigan, D. J. (2017, augustus). A short review of perfectionism in sport, dance and exercise: out with the old, in with the 2 × 2. *Current Opinion in Psychology*, *16*, 72–77. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.04.021>
- Hill, A. P., Stoeber, J., Brown, A., & Appleton, P. R. (2014, juni). Team Perfectionism and Team Performance: A Prospective Study. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, *36*(3), 303–315. <https://doi.org/10.1123/jsep.2013-0206>
- Hill, R. W., Huelsman, T. J., & Araujo, G. (2010). Perfectionistic concerns suppress associations between perfectionistic strivings and positive life outcomes. *Personality and Individual Differences*, *48*(5), 584–589.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.12.011>
- Janssen, J. (2002). *Championship Team Building. What every coach needs to know to build a motivated, committed and cohesive team*. Janssen Peak Performance Inc.

- John G.H. Dunn, Janice Causgrove Dunn, Vania E. Gamache & Nicholas L. Holt. (2014). A person-oriented examination of perfectionism and slump-related coping in female intercollegiate volleyball players. *International Journal of Sport Psychology*, 45(4), 298–324. <https://www.cabdirect.org/abstracts/20143413613.html>
- Lizmore, M. R., Dunn, J. G., & Causgrove Dunn, J. (2017, november). Perfectionistic strivings, perfectionistic concerns, and reactions to poor personal performances among intercollegiate athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 33, 75–84. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2017.07.010>
- Lundh, L. G., Saboonchi, F., & Wångby, M. (2007). The Role of Personal Standards in Clinically Significant Perfectionism. A Person-Oriented Approach to the Study of Patterns of Perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 32(3), 333–350. <https://doi.org/10.1007/s10608-006-9109-7>
- Madigan, D. J., Stoeber, J. & Passfield, L. (2016). Motivation Mediates the Perfectionism–Burnout Relationship: A Three-Wave Longitudinal Study With Junior Athletes. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 38(4), 341–354. <https://doi.org/10.1123/jsep.2015-0238>
- Mouratidis, A., & Michou, A. (2011, juli). Perfectionism, self-determined motivation, and coping among adolescent athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(4), 355–367. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2011.03.006>
- Nascimento Junior, J. A. d., Vissoci, J., Lavallee, D., Codonhato, R., Nascimento, J. V.d., & Vieira, L. F. (2017). The mediating role of basic needs satisfaction on the relationship of perfectionism traits and team cohesion among elite indoor soccer athletes. *International Journal of Sport Psychology*, 48(6), 591–609. <https://doi.org/10.7352/IJSP.2017.48.591>

Nordin-Bates, S. M. & Jowett, G. (2022). Relationships Between Perfectionism, Stress, and Basic Need Support Provision in Dance Teachers and Aesthetic Sport Coaches.

Journal of Dance Medicine & Science, 26(1), 25–33. <https://doi.org/10.12678/1089-313x.031522d>

Oliveira, L. P. D., Vissoci, J. R. N., Nascimento Junior, J. R. A. D., Ferreira, L., Vieira, L. F.,

Silva, P. N. D., Cheuczuk, F. & Vieira, J. L. L. (2015). O impacto dos traços de perfeccionismo na motivação de atletas de futebol de alto rendimento. *Revista Brasileira de Cineantropometria e Desempenho Humano*, 17(5), 601.

<https://doi.org/10.5007/1980-0037.2015v17n5p601>

Sagar, S. S., & Stoeber, J. (2009, oktober). Perfectionism, Fear of Failure, and Affective Responses to Success and Failure: The Central Role of Fear of Experiencing Shame and Embarrassment. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 31(5), 602–627.

<https://doi.org/10.1123/jsep.31.5.602>

Sarkar, M., & Fletcher, D. (2013, oktober). How Should We Measure Psychological

Resilience in Sport Performers? *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 17(4), 264–280. <https://doi.org/10.1080/1091367x.2013.805141>

Schuls, M. & Davids, J. H. (2017), *Sport Perfectionisme Test*. TipTop Sport.

Stoeber, J. (2011, september). The dual nature of perfectionism in sports: relationships with emotion, motivation, and performance. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 4(2), 128–145. <https://doi.org/10.1080/1750984x.2011.604789>

<https://doi.org/10.1080/1750984x.2011.604789>

Stoeber, J. (2013, 10 november). How Other-Oriented Perfectionism Differs from Self-

Oriented and Socially Prescribed Perfectionism. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 36(2), 329–338. <https://doi.org/10.1007/s10862-013-9397-7>

<https://doi.org/10.1007/s10862-013-9397-7>

Stoeber, J., & Otto, K. (2006, november). Positive Conceptions of Perfectionism:

Approaches, Evidence, Challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10(4), 295–319. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1004_2

Stoeber, J., Stoll, O., Pescheck, E., & Otto, K. (2008, maart). Perfectionism and achievement goals in athletes: Relations with approach and avoidance orientations in mastery and performance goals. *Psychology of Sport and Exercise*, 9(2), 102–121.

<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2007.02.002>

Stoeber, Joachim (2018) The psychology of perfectionism: Critical issues, open questions, and future directions. In: Stoeber, Joachim, ed. *The psychology of perfectionism: Theory, research, applications*. Routledge, London, pp. 333-352.